Государственная библиотека СССР им. В. И. Ленина

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО свет

АРАДУВЛ 1923-ча шера денз

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

№ 8 (2633) | Ера, 25 январь, 1962 шу. | Мах 2 кеп.

18 МАРТА СССР Лакхехьара СОВЕТ ХОРЖ

Шин беттал кIезигагIа ха мара яц СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш хула ди хьатIакхача йисар. Вай мехка масса миIинге кийчо еш латт хIанз цу лоархIамеча политически кампанена. Шерра дIадоладеннад из гIулакх вай республике а. КПСС XXII съезда решенешеи цо тIанийцача парте кердача Программои дегаш гIоздаьха болча советски наьха политически а къахьегама а хьинар цIаккха а ца хиннача тайпара айденнача хьалашка дIаболабеннаб из болх укх шера.

1958 шера хержар СССР Лакхехьарча Совета хIанзара состав. Цу хана денз диъ шу даьннад. Цу кIеззигача хана доккхий толамаш даьхад советски наха халкъа боахама деррига доакъош дегIадоаладеш. Дикка алсамбаьннаб вай Даьхен экономически низ, лакхъеннай цун промышленность, тоалуш латт юрта боахам, деррига дуне цецдоаккхаш дегIаденад Iилма, техника, культура, тоалуш йоагIа бахача наьха хьал-торо.

Ший хьамсарча Даьхенах а доккхача хьаькхъалцеи бIубеннеи вай мохк Ленински новкъа коммунизмага бугача Коммунистически партех а еча дега ондонах degaш хьалдиза ба советски нах хIанз, кердача хоржамашта шоаш накъа болхаш. Парте кердача Программа сийлен идеяша сийрда даьккха да Советий мехка деррига вахар, миллионаш болча советски наха Даьхе хозъе хьегаш дола къан цар уйлаши. Коммунистически парте, дIаяхача хана а санна, парте боацача болхлошца, ахархошца, интеллигенцеца барта а йолаш чакхдоахаргдолча хьатIадоагIача хоржамаша кхы а чIоагIагIа айдергда коммунизм хьалъяра лоаттабеча къовсаме советски наьха хьинар.

КПСС XXII съезд хинначул тIехьагIа хул хIанзара хоржамаш. Цудухьа цун идеяша маяххара, КПСС Программа принципай ларда тIа чакхдаргда хIанзара хоржамаш. Цу вай заман эггара сийлахьарча документа тIа белгалдаькхха да халкъа представительства формаши хоржама система ' принципаши тIехь-тIехьагIа тоаянза ярг ца хилар. Советий болх тоабара а тIехь-тIехьагIа дукхагIа кердa низаш даччахьалкхенна доал деча юкъеозара а, хIара хоржамаш массаза хул депутатий кхоалагIа дакъа кердадаккха дезаш да. Эггара дикагIа бола, къахьегама фронте шоаш денал долаш хилар гучадаькхха бола, керда а пайдане а долчоа хадданза тIаккувш бола нах, опыт йолаш бола организатораш, Коммунистически парте гIулакха эггара чIоагIагIа мутIахьа бола болхлой, ахархой, къахьегама интеллигенце викалаш хоржаргба къахьегамхоша шоай парламенте. Шеко яц халкъо хержача викалаша, шоаш паччахьалкхенна керте дIаэттача Даьхенна хьалхашкара шоай декхар сийленца кхоачашдергхиларах.

Денгара денга яржаш латт вай республике хоржама кампани. Къамий Совете а Союза Совете а хоржамаш дара йола Нохч-ГIалгIай АССР округай хоржама комиссеш чIоагIъяьй, вIашагIойохкаш латт участкай хоржама комиссеш, оттаеш латт харжархой спискаш. Цхьабакъда, кхы а духхагIа да дIахо де деза балхаш. ЧIоаггIа оарцагIъяла езаргья партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацей уж балхаш бокъонца чакхдахара. Участкови хоржама комиссештеи агитпункташтеи помещенеш дIахьожаяр, ужаш кийчъяр, депутаталла бола кандидаташ белгалбахар, кхы мел дола балхаш дар — иштта да хоржамашта кийчо еш а уж чакхдоахаш а дIахо де деза балхаш.

Цу балхашта юкъе цхьаккха а бац лоархIаме боацаши ца беш бита йиш йолаши. Партийни, советски организацеш декхарийла я дIадахача шерашка хоржамаш деш Іоаьча опытах пайда а эцаш хоржамашта бокъонца кийчо яра шоай де деза гIулакхаш сихха белгалдаха а ужаш тIехьа ца тетташ кхоачашде а.

Боккха лоархIам болаш да харжархошта юкъе шерра массово-политически болх боаржабар, агитпунктийн агитколлективайн болх сихха тоабар. Цу балхацара эггара лоархIамегIа дар парте Программеи КПСС XXII съезда исторически решенеши наха дIайовзийтар, хIаьта иштта семилетка диъгIаг1ча шера плани Къилбаседа Кавказерча юртбоахамхой зональни совещане хьалхашка оттадаь декхараши толамца кхоачашдара къахьегамхой оарцагIбахар да.

Хоржамашта хьалхара политически агитаци советски паччахьалкхен чура а арахьара а политика наха дIайовзийтара тIаерзаяь хила еза. Лекцеш, беседаш, докладаш еш харжархой дIакхетабе беза Советски паччахьалкхен керттера декхар сага йоакхо ярах, Даьхен экономика лаккъярах, деррига дунен тIа машар чIоагIбарах латташ хиларах. Бокъонца дIакхета а беш дувца деза къахьегамхошта парте Программах, советски демократе принципех. Иштта дIайовзийта еза парте белгалъяьха планаш, хIара советски сага новкъостал де деза уж планаш кхоачашъяра лоаттабеча къовсаме ше малагIа дакъа лаца дезаш ва ха. Агитационни балха керда формаш леха еза, бизза пайда эца беза йолаш йолча формех, берригача къахьегамхошта юкъе бе беза политически болх, хIара сага тIакхача веза агитатор. Хоржамашта кийчо яра ханнахьа дIаболабаьб ший болх Грознерча Ленински райкомо. Укхаза дуккха керда агитпункташ хьайийлай, дуккха керда нах агитационни балха юкъеэзаб, шерра боаржабаьб агитационни болх.

Цхьабакъда, ала дезаш да республикерча дуккхача партийни организацеша агитационни болх бокъонца дIаболабаь ца хилар. Цхьайолча агитпункташка хIанз а лоталац сарахь лампаш, геттара ледара лел харжархошца индивидуальни болх. ХIара городе, хIара юрта, хIара квартале, улица тIа шерра дIабоаржабе беза политически болх.

КПСС XXII съезда решенеш кхоачашъеча даьхача кердача толамашца накъа баха лерхI вай республикерча къахьегамхоша хоржамаш хулача денна. Цу хоржамаша хьахьокхаргья партеи халкъеи йохаргйоаца цхьоаде балхаш. ЧIоаггIа оарцагIъяла езаргья партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацей уж балхаш бокъонца чакхдахара. Участкови хоржама комиссештеи агитпункташтеи помещенеш дIахьожаяр, ужаш кийчъяр, депутаталла бола кандидаташ белгалбахар, кхы мел дола балхаш дар — иштта да хоржамашта кийчо еш а уж чакхдоахаш а дIахо де деза балхаш.

Цу балхашта юкъе цхьаккха а бац лоархIаме боацаши ца беш бита йиш йолаши. Партийни, советски организацеш декхарийла я дIадахача шерашка хоржамаш деш Іоаьча опытах пайда а эцаш хоржамашта бокъонца кийчо яра шоай де деза гIулакхаш сихха белгалдаха а ужаш тIехьа ца тетташ кхоачашде а.

Боккха лоархIам болаш да харжархошта юкъе шерра массово-политически болх боаржабар, агитпунктийн агитколлективайн болх сихха тоабар. Цу балхацара эггара лоархIамегIа дар парте Программеи КПСС XXII съезда исторически решенеши наха дIайовзийтар, хIаьта иштта семилетка диъгIаг1ча шера плани Къилбаседа Кавказерча юртбоахамхой зональни совещане хьалхашка оттадаь декхараши толамца кхоачашдара къахьегамхой оарцагIбахар да.

Хоржамашта хьалхара политически агитаци советски паччахьалкхен чура а арахьара а политика наха дIайовзийтара тIаерзаяь хила еза. Лекцеш, беседаш, докладаш еш харжархой дIакхетабе беза Советски паччахьалкхен керттера декхар сага йоакхо ярах, Даьхен экономика лаккъярах, деррига дунен тIа машар чIоагIбарах латташ хиларах. Бокъонца дIакхета а беш дувца деза къахьегамхошта парте Программах, советски демократе принципех. Иштта дIайовзийта еза парте белгалъяьха планаш, хIара советски сага новкъостал де деза уж планаш кхоачашъяра лоаттабеча къовсаме ше малагIа дакъа лаца дезаш ва ха. Агитационни балха керда формаш леха еза, бизза пайда эца беза йолаш йолча формех, берригача къахьегамхошта юкъе бе беза политически болх, хIара сага тIакхача веза агитатор. Хоржамашта кийчо яра ханнахьа дIаболабаьб ший болх Грознерча Ленински райкомо. Укхаза дуккха керда агитпункташ хьайийлай, дуккха керда нах агитационни балха юкъеэзаб, шерра боаржабаьб агитационни болх.

Цхьабакъда, ала дезаш да республикерча дуккхача партийни организацеша агитационни болх бокъонца дIаболабаь ца хилар. Цхьайолча агитпункташка хIанз а лоталац сарахь лампаш, геттара ледара лел харжархошца индивидуальни болх. ХIара городе, хIара юрта, хIара квартале, улица тIа шерра дIабоаржабе беза политически болх.

КПСС XXII съезда решенеш кхоачашъеча даьхача кердача толамашца накъа баха лерхI вай республикерча къахьегамхоша хоржамаш хулача денна. Цу хоржамаша хьахьокхаргья партеи халкъеи йохаргйоаца цхьоа-

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА IX СЕССИ

Укх шера 23 январе Грозне пионерий Дворече хилар Нохч-ГIалгIай АССР шозлагIа хержача Лакхехьарча Совета IX сесси. Сессе дийцар ер дешаш:

1. 1962 шера Нохч-ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIабоалабара Паччахьалкхен планах.

2. 1962 шерарча Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен бюджетахи 1960 шера бюджет кхоачашъярахи.

3. Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш чIоагIдар.

Лакхехьарча Совето чIоагIийр № 39 йолча Чернышевски хоржама округеи № 107 Автурински хоржама округеи гIолла юкъера дIабаьннача депутаташта меттел Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла хержача А. А. ХЛЕСТКОВЕИ, А. Г .ЦВЕТКОВЕИ полномочеш бакъярах йола мандатни комиссе председателла, депутата Г. Я. ЧЕРКЕВИЧА яь доклад.

Хьалхарча дешах доклад йир республика Госплана председателла, депутата Е. В. БРЫКСИНА, шоллагIча дешах — республика финансай министра, депутата Б-Г. Д. ДАРСИГОВА. «1962 шерарча халкъа боахама планахи бюджетахи, 1960 шера бюджет кхоачашъярахи» содоклад йир республика Лакхехьарча Совета бюджетни комиссе председателла, депутата Т. Г. СЕМЕНОВАС.

Докладаш ювцаш пренеех къамаьлаш дир депутаташа Б. Ф. САЙКО, К. ШЕПИЕВАС, Б. Д. ДАВЫДОВА, С. А. ПЛИЕВА, Т. Б. ЛЕТКОВСКАЯС, Ш. Ш. ЭПЕНДИЕВА, М. Ф. АРТЕМОВАС, Н. А. АСХАБОВА, Х. А. ТОРИЕВА, Д. Ш. ЭЛИХАНОВА, республика моттигерча промышленноста министра А. В. ВИСАИТОВА, Наурски райисполкома председателла Н. С. САВВИНА, республика коммунальни боахама министра А. Т. ДЕГАЙ, Советски райисполкома председателла А. А. АБДУЛЛАЕВА.

Дийцача дешаех доаггIаш дола законаши соцамаши тIаийцар Лакхехьарча Совето.

Сессе балхах йола отчет кепа теха хургья хьатIайоагIача номер тIа.

Яхь йолаяьрий ХЬАЛХАРА ТОЛАМАШ

«Малгобекнефта» НПУ 2-ча мехкдаьтта промысла коллективо 1962 шера лакхара декхараш тIанийцад, ший тIахьехам хьаллаца, аьнна Нохч-ГIалгIай АССР промышленни предприятей беррригача болхлошка, инженерашка, техникашка, гIулакхерча нахага кхайкарал а даьд.

Иштта декхар тIанийцача 2-ча бригада болхлоша къовсам болабаьб шера план ханал хьалха кхоачашъяр духьа. БоагI-боагIача моттигашка болхлой дIа а оттабеш, дIаболабир цар шоай болх. Тхо цхьан сменах болх бе доладаларца дувзаденна, къаьнара структура тхона кхоачамбеш яцар. ВIашн дага а даьнна, оаха лаьрхIар, бригадера подучасткаш дIа а яьха, воккхагIа вола оператор Кондратьев Павел Михайлович керте латтача оборудованена ремонти монтажи ю звено вIашагIойолла. Операторийобходчийн звенона керте оттавир воккхагIа вола оператор Левшин Виктор. Воккхагіа волча оператора М. Б. Алдаева тIадожадир транспортага хьожилга, материалашн инструменташн лелаелга.

Цу гIулакхех боккха пайда боалаш хилар юххьанца денз гучадаьлар. Бизза болх беш чакхдоал балха ди, лакхъеннай къахьегама овсарле. Оборудованена деш дола гIулакх а дуккха дикагIа тоаденнад. Арахьара новкъостал доацаш дукха болх бе йиш хилар тха 105—3-гIен 98—3-гIен коллектораш хувцара а цар чура мехкдаьтта хьагулдара а.

Къаьнарча скважинашка болх беш долча оаха цхьанна минута дицдалийтац тхоай чухьара кхоачамаш. Январь бетта оаха чакхъяьккхача 4 геолого-техническа мероприятех совнагIа итташ тоннаш мехкдаьтта даьккхар. Ер шу доладелча денз планал совгIа 50 тонн мехкдаьтта даьккхад оаха.

Скважинашта лаьтта кIал ремонт еча тха болхлоша яхьа юкъе а баха, кхаьхьегама толамаш совдоах. Ремонт дикагIа а ю, спуско-подъемни операцеш ярга йода ха кIезиг а еннай. Цу тайппара № 188-4 йолча скважине болх беча мастера И. А. Кушнаренко кулгалдеча лаьтта кIал ремонт еча бригадо оттаяьча нормал 3,5 сахьат хьалхагIа йистеяьккхар ремонт. Из карагIдоал болх дика вIаштIехьбаьккха хилча.

Балха нормаш 120—130 процент кхоачашъю лаьтта кIал ремонт еча мастера Ю. Белхароева бригадо а. Цига къаьстта дика къахьег А. Широкова, З. Белхароева, тракториста Б. Лысова.

Къаьстта дика къахьег тха операторашa-ремонтникаша. ЧIоагIа воча хьала тIа яр № 1 йолча насоснера мехкдаьтта хьалувца ловушка. Цига оарцагIбахийтар Л. Русакевич, А. Оздоев, Г. Малунеев, кхыбараш. Цхьаккха хало ца къовсаш шоай де йиш мелъяр дир цар, хIаьта из бахьан долаш тIадам Іо ца бодаш соцадир мехкдаьтта.

КПСС XXII-ча съезда исторически решенеша дегаш ураоттадаь болча мехкдаьтта доахача 2-ча бригада членаша шоаш тIанийца декхараш сийленца кхоачашду. СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш деча денна кердача къахьегама толамашца накъа а болхаш, планал совгIа 200 тоннал кIезигагIа доацаш мехкдаьтта даккха аьнна дош деннад.

И. СЫЧЕВ,
«Малгобекнефта» НПУ № 2 йолча мехкдаьтта промысла 2-ча бригада мастер.

МагIалбикахой кхайкаралла жоп а луш

«Малгобекнефта» НПУ шоллагIча коммунистически къахьегама промысла коллективо даь кхайкарал чIоагIа раьза хинна хьаллаьцар Надтеречни района «Гвардейский» совхоза болхлоша. Цу кхайкаралла жоп а луш семилетка диъгIаг1ча шера бIаьстан балхаш толамца чакхдахара чуийнна юртбоахама техника тоаеш, дIаде фу цIендеш, кхашка кхо дуллаш боахк совхоза къахьегамхой.

№ 6 йолча тракторно-полеводчески бригада ремонт е езаш хиннача 12 тракторах геттара дика ремонт яь йистеяьккхай 10 трактор. Шоашкарча тракторашта ханнахьа а дика а ремонт ярца белгалбаьлар Усманов Хумад, Ташаев Мовсар, Умаров тIахIир. Юхейисача шин трактора ремонт еш ба Яхаев Ахьяьди Килаев Мухадии. Иштта кийчъеш латт юртбоахама инвентарь а.

ДIадувш дола фу дика хилар чIоагIа лоархIамера гIулакх долга а ховш, бIаьсти дIаюврг-йолча культурай фу цIендеш боахкача къахьегамхошта юкъе хIара денна балха нормаш тIехкхоачашъю Джагаева Вайдата, Бесултанова Тумиша, Арсангириева Умидата, иштта кхычар а.

— ХIара гектара тIара 18—20 центнер кIаи 30—35 центнер фуалъяьхача хьажкIийи йоаккхилга — ишта да тха бригадо луш дола дош, — йоах № 6 йолча тракторно-полеводчески бригада бригадира нов. Умаров Іаьлас.

П. ИВАНОВ.

ЛЕНИНГРАД. Кировски завода коммунистически къахьегама расточчни участка болхлоштеи Тынец-под-Сазавой яхача (Чехословакия) къаман предприятех йолча металлургически завода чехословацко-советски доттагIлен цIерахча социалистически къахьегама бригаданеи юкъе чIоагIа доттагIал деннад. Шоайла яхьа латтача цу шин коллектива письмош ухийт дIа-юха, шоай вахар, къахьегама толамаш дувцаш.

Сурта тIа: коммунистически къахьегама участка мастер В. Н. Бутрюков чехословацки доттагIашкара дена письмо дешаш воал.

П. Федотова сурт.
ТАСС фотохроника.

СССР Лакхехьарча Совета хоржамашка

Нохч-ГIалгIай АССР-агара Союза Совет хоржача округай хоржамий комиссеш чIоагIъеш дола

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ

«СССР Лакхехьара Совет харжара Положене» 43, 44, 45 статьяша яххача тайпара Нохч-ГIалгIай АССР-агара Союза Совет хоржача округай хоржамий комиссеш чIоагIйойла общественни организацейн, къахьегамхойн, обществайн ер викалаш юкъе а болаш:

№ 434 йола Грозненски хоржама округ

Хоржама комиссе председатель **Калугин** Михаил Иванович — Нохч-ГIалгIай АССР мехкдаьттан химическин промышленноста болхлой профессиональни союза областной организацегара.

Хоржама комиссе председателла заместитель **Чентиева** Джаца Марем — Нохч-ГIалгIай истореи, меттеи, литературан Іилма-тохкама института Іилман а технически а болхлой коллективагара.

Хоржама комиссе секретарь **Осипенко** Николай Федорович — город Грозне Заводской района коммунистически организацегара.

Хоржама комиссе членаш:

Кошевая Светлана Афанасьевна — город Грозне Ерригсоюзни Коммунистически Кагирхой Союза Ленински района организацегара.

Межидова Махьмада Машура — Нохч-ГIалгIай дарбан болхлой профессиональни союза областной организацегара.

Мельникова Валентина Семеновна — город Грозне № 25 йолча юкъерча школа коллективагара.

Олейников Леонид Денисович — «Старогрознефть» яхача мехкдаьта промыслови управлене бурув деттача контора болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Соломин Василий Владимирович — Къилбаседа Кавказа машиннаькъа Грознерча станце вагонни депо болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Тазуев Шерипа Мовлади — «Старогрознефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене 3-гIа мехкдаьтта промысла болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Хамдиев Хасин — «Октябрьнефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене телемеханизированни промысла болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Чербижева Батырбека Іайшет — город Грозне № 3 йолча хIамаш тегача фабрика болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

№ 435 йола Гудермесски хоржама округ

Хоржама комиссе председатель **Моллаев** Кагира Супьян — Нохч-ГIалгIай юрта боахамеи заготовкайн болхлой а гIулакхерча наьха а профессиональни союза областной организацегара.

Хоржама комиссе председателла заместитель **Абдусаламов** Абдусалама Шуаип — Грозненски района «Советская Россия» яхача колхоза колхозхошкара.

Хоржама комиссе секретарь **Скрипченко** Юлия Яковлевна — просвещене лакхерча школа, Іилман учрежденей болхлой Гудермесски района профессиональни союза комитетагара.

Хоржама комиссе членаш:

Вересова Валентина Георгиевна — Наурски района «Победа» яхача комсаш лелаеча совхоза болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Гидизова Хьамида Меды — Надтеречни района «Гвардейский» яхача совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара.

Гудаева Ахьмада Зоя — Веданарча районни юкъарча, юкъерча школа-интерната коллективагара.

Кузьмина Клавдия Ивановна — Каргалински района «Октября 12 шу» яхача колхоза колхозхошкара.

Павлюченко Дмитрий Афанасьевич — Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза колхозхошкара.

Сулейманов Аюп — Ножай-Юрта района Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза организацегара.

Тепсаев Хамдулла Хьамид — Советски района больнице коллективагара.

Эльтиева Хавра — Курчалоевски района Ленина цIерахча колхоза колхозхошкара.

№ 436 йола Сунженски хоржама округ

Хоржама комиссе председатель **Истратов** Александр Владимирович — «Сунжанефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Хоржама комиссе председателла заместитель **Мальсагов** Ювсапа Осман — Наьсарен района «Назрановский» яхача совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара.

Хоржама комиссе секретарь **Филатова** Надежда Александровна — Сунженски района Орджоникидзевски юкъерча школа коллективагара.

Хоржама комиссе членаш:

Акбулатова Анисат — Урус-Мартана района «Горец» яхача совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара.

Аслаханов Асхьаба, Ахьмад — Нохч-ГIалгIай республика заготовкай управлене ялат дIайийдеча Аргунски пункта коллективагара.

Бокова МурцIалий Маржан — МагIалбика зона «Ингушский» яхача совхоза болхлошкара, юртбоахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара.

Долаков Ахьмада Муса — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Первомайски района организацегара.

Еланский Тимофей Васильевич — «Малгобекнефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене транспортни контора болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Ильясов Джабе Лукман — паччахьалкхен учрежденей болхлой профессиональни союза Урус-Мартана района организацегара.

Фоменко Ираида Степановна — Шаьла района больница коллективагара.

Хариков Тазе Абуязид — Ачхой-Мартана района коммунистически организацегара.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
И. АЛМАЗОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь
М. КОМАРОВ.
г. Грозный, 1962 шу 19 январь.

Агитпунктай болх дика вIаштIехьбаьккхаб

Дика кийчъяьй Грозненски районе хьайийла агитпункташ. ХIара дийнахьа балхара мукъаьлча агитатораша еча беседашка ладувгIа, керда газеташи журналаши деша, шахматехи шашкехи ловза, кастта хургдолча СССР Лакхехьарча Совета хоржамех йолча консультацешка ладувгIа гуллу цига дукхха къахьегамхой.

Харжархошта юкъе шерра агитационно - пропагандистски массово-политически болх дIаболабаьб Толстов-Юртарча, Первомайски яхача станицерча, Виноградово юртарча агитпункташкарча агитатораша.

Массайолча хана дукха нах гуллу Толстов-Юртарча агитпункте агитатораша-пропагандисташа еча беседашка ладувгIа. Из болх къаьстта дика лелабу агитатора нов. Тангиева. «Коммунизм хьалъе езараш а коммунизме даха дезараш а вай да» яхача темаех а вай мехка бахача наха Советски Конституце енна йоккхий бокъонаш ювцаш а беседаш яьй цо. Ше еш йола моллагIа беседа совхоза хьалхашка латтача сийлен декхарашца бувзам болаш, производстве хьалхара моттигаш лелаерий опыт дIайовзийташ ю агитатора. Масала, совхозе хьалхле лелаеча коа тIара оалхазараш леладеча Хусаинова Совдата даьха толамаш дувцаш, опыт дIайовзийташ къамаьлаш даьд цо.

Харжархошта СССР Лакхехьарча Совета хоржамех дола Указ дIадовзийташ, КПСС XXII съезда решенеш кхоачашъяра вай сийлахь декхар долга дIахойташ беседаш яьй совхоза агитатораша нн. Дахаева, Попача, иштта кхыбараша.

Дика вIаштIехьбаьккхаб агитационни болх Первомайски станицерча агитпункте. Укхаза каст-каста харжархошта тайп-тайпара темаех беседаш, докладаш ю, лекцеш еш, хIаьта болх беш справкай стол да. Цига моллагIа шоашта эшача хаттара консультаци эца йиш я къахьегамхой. Агитпунктерча агитаторех къаьстта дикагIа болх лелабу харжархошца нов. Шагаева. Цо производственни бригадашка, фермашка, агитпункте харжархошца лелабу болх дика вIаштIехьбаьккхаб. Харжархошта беседа ялехьа вай мехкарча колхозерча вахарах факташ а кхувлаш ю цо моллагIа йола беседа.

Агитационни болх дика вIаштIехьбаьккхаб агитатораша нн. Ахвердовас, Заречнаяс, Писковс, иштта кхыбараша.

Кастта хургдола СССР Лакхехьарча Совета хоржамаш дикача производственни толамашца дезде лаьрхIад Грозненски района къахьегамхоша.

А. СОРОКОУМОВ.

Боккхача безамца

СССР Лакхехьарча Совете дердолча хоржамашта йоккха кийчо еш латт Надтеречни районе. Тха районера юртий Советаша хоржама участкай доазонаш къоастадаьд, харжархой спискаш оттаеш латт. Районе вIашагIъеллача 16 агитпункта заведующеш чIоагIбаьб КПСС райкома бюрос.

Юххьанцарча партийни организацешка цIаькха хьажа а хьежа, чIоагIъяьй агитаторий спискаш, нах бахача моттигашка хьехама болх беш 400 совгIа агитатор ва хIанз.

Тха районерча дикагIа болча агитатораша милице болхлочо Тимуркаев Руслана, хьехархочо Сидоровская Долореса, районни бувзама отделене болхлочо Алиханова Хадижата, кхычар, болхлой балха болча моттигашка баь ца Іеш, уж бахача моттигашка хIара цIагIа а бу хьехама болх.

КПСС XXII-ча исторически съездо политически къахьегамеи хьинар кхы а чIоагIагIа айдьча хьалашка ю хIанз паччахьалкхен лаккехьара органаш харжара ей йола кийчо. Тха районерча къахьегамхоша творчески хьинар айденна а болаш яхь лелаю кердача шера къахьегама овсарле лакха йолаши цIенеи болх бар духьа. Цар шоашта хьалхашка декхар оттаьаьд Даьхенна мамогга дукхагIа мехкдаьтта, ялат, хьайбай продукташ яла, аьнна. Уж патриотически уйлаш практически гIулакхашца кхоачашъю цар. Цхьа ди додац мехкдаьттахоша мехкдаьттеи гази яккхара план тIехкхоачаш ца еш, «Надтеречный» яхача совхоза цхьоагIча отделене хьакхарч лелаеча фермерча болхлоша укх шера паччахьалкхенна дIаденнад 230 центнер хьакхий дулх.

Дикагіа бола болхлой хоржамий комиссешта юкъе хоржаш йола собранеш дика чакхъяьннай районе.

СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дар — лоархIамегIа йола политически кампани. Из доккха гIулакх бехтокхаме а цIенхаштта а кхоачашде деза партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша.

Г. РУМЯНЦЕВА,
КПСС Надтеречни райкома политически дешара кабинета заведующи.

Кийчлуш ба шоай парламент харжа

КПСС XXII-ча съезда исторически решенеш кхоачашъяра, семилетка диъгIаг1ча шера кхы а дикагIа толамаш даьхара чIоагIа къовсам лоаттабу Урус-Мартана района къахьегамхоша.

Къахьегама хьинар айдеш ба СССР Лакхехьарча Совета хоржамаш дара хьакъехьара хоам. Хоржамий сийна кердача къахьегама совгIатаца накъа бахара шерра социалистически яхь яьржай района совхозашкарча, промышленни предприятешкарча къахьегамхошта юкъе.

Районе дика кийчо яьй хоржамашта. Массайолча юрташка агитпункташ хьайийлай, уж ерригаш а дика болх беш я хIанз. ХIанзале харжархой спискаш оттаяь яьннай юрта Советаш.

Къаьстта агитационно-массови болх дика вIаштIехьбаьккхаб Оалхазар-Юртарча агитпункта коллективо. Агитатора Ахмадов Дадаша КПСС XXII съезда чIоагIъяьча кердача Программах лаьца, СССР Лакхехьарча Совета хоржамий Указ арадаьнначул тIехьагIа кастта хургдолча хоржамий ди дувцаш массехказа беседаш яьй харжархошца.

Иштта дика болх вIаштIехьбаьккхаб Алхан-Юртарча «Горец» яхача совхоза центральни усадьберча агитпункте а. Цу агитпункте харжархошта деша тайп-тайпара литература, керда газеташи журналаши, хоржамех дола брошюраш да. Хоржамех лаьца тайп-тайпарча темах беседаш ю агитатораша Хамзатов Ариса, Исманилов Резвана, Зукарниев Вахас, иштта кхыбараша а.

Агитационно-массови болх дикагIа лелабара хIара итт цIа чудоагIача квартале агитатор хьожаваьв. Цу гIулакхо торо хулийт хIара цIагIа вахача сага хоржамех йола «Положени» дIайовзийта.

ХIанз районе хоржама кампани лакхарча боараме дIаяхьара еррига юрта Советаш, агитатораш оарцагIбаьнна, цу гIулакха де мел деза балхаш деш ба.

М. ДРЕВЕЦКАЯ,
Урус-Мартана райисполкома секретарь.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ

Къамий Совете деча хоржамашта йолча окружной хоржамий комиссешта юкъе бахийта Нохч-ГIалгIай АССР-гара нах чIоагIбара хьакъехьа

«СССР Лакхехьарча Совете деча хоржамий хьакъехьарча Положене» 47, 48, 49 статьяшка хьежжа Къамий Совете деча хоржамашта йола окружной хоржама комиссеш чIоагIйойла Нохч-ГIалгIай АССР-гара общественни организацейн къахьегамхой обществайн ер викалаш юкъе а болаш:

№ 563 ЙОЛА ЛЕНИНСКИ ХОРЖАМА ОКРУГ

Хоржама комиссе председатель **Галкова** Галина Федоровна — текстильнин яйгачеи промышленноста болхлой профессиональни Союза Нохч-ГIалгIай групповой комитетагара.

Хоржама комиссе председателе заместитель **Ахматханов** Исраила Зака — Нохч-ГIалгIай республикански профессионально-технически образоване управленерча преподавателашкара, болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Хоржама комиссе секретарь **Петренко** Антонина Михайловна — город Грозне Ленински районни коммунистически организацегара.

Хоржама комиссе членаш:

Албогачиев ГIаьзе Дауд — «Красный молот» яхача завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Барзнева Эльде Касират—город Грознерча № 1 йолча хIамаш тегача паччахьалкхен фабрика болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Гладких Георгий Андреевич — М. Ю. Лермонтова цIерахча Нохч-ГIалгIай республикански драматически театра артистийн технически болхлойн коллективагара.

Забаринский Павел Петрович — Грозненски мехкдаьтта института профессорско-преподавательски составагареи студенташкареи.

Заикин Иван Алексеевич — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза город Грозне Ленински районни организацегара.

Попова Валентина Максимовна — Грозненски консервни комбината болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Турчин Григорий Николаевич — Грозненски гаражни автотракторни ремонтни оборудоване заводерча болхлошкара, инженерно-техническ и болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Хубаев Джабраила Микаил — Грозненски 1-гIча городской больница коллективагара.

№ 564 ЙОЛА ЗАВОДСКОЙ ХОРЖАМА ОКРУГ

Хоржама комиссе председатель **Семенова** Татьяна Георгиевна — Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Хоржама комиссе председателе заместитель **Бабуков** Александр Георгиевич — Грозненски мехкдаьтта Iилма-тохкама института Iилман болхлошкара, болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Хоржама комиссе секретарь **Новиков** Иван Ионович — гIишлош яреи гIишлой материалаш еча промышленностеи болхлой профессиональни Союза Нохч-ГIалгIай областной организацегара.

Хоржама комиссе членаш:

Ахильгов Османа Ахьмад — город Грозне Галантерейни фабрика болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Вайрадян Валентина Григорьевна — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза город Грознерча Заводской районни организацегара.

Вахаев Висе Рамзан — город Грозне Заводской районни коммунистически организацегара.

Дудникова Серафима Тихоновна — Нохч-ГIалгIай совнархоза мехкдаьтта чакхдоахачеи химическии промышленноста Управлене производственно-товарни контора болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Казюпа Николай Николаевич — Нохч-ГIалгIай совнархоза мехкдаьтта чакхдоахачеи химическии промышленноста Управлене автотранспортни контора болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Кермиов Кермий Янарса — Нохч-ГIалгIай совнархоза Грозненски химически завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Клименко Лидия Алексеевна — Грозненски крекинг-завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Лечиев Исрапил — Нохч-ГIалгIай совнархоза гIишлой Управлене № 7 йолча гIишлой-монтажни управленерча болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

№ 565 ЙОЛА ОКТЯБРЬСКИ ХОРЖАМА ОКРУГ

Хоржама комиссе председатель **Зубков** Виктор Никифорович — город Грозне Октябрьски районни коммунистически организацегара.

Хоржама комиссе председателе заместитель **Мальсагов** Дошлакъийн Якъуб — город Грозне Октябрьски района № 57 йолча юкъерча школа коллективагара.

Хоржама комиссе секретарь **Матвеев** Александр Сергеевич — Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа № 131 йолча гIишлой-монтажни поезда болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Хоржама комиссе членаш:

Ахмадов Хьусейн — Нохч-ГIалгIай совнархоза мехкдаьтта чакхдоахачеи газовойн промышленноста управлене транспортни контора болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Берсанов Абусалмана Муса — Грозненски электромеханически завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Галкина Вера Степановна — город Грозне Красни Креста общества Октябрьски районни организацегара.

Гусакова Татьяна Николаевна — Къилбаседа-Кавказа Грознерча станце болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Краснова Татьяна Александровна — «Октябрьнефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене автоматика цеха болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Овечкина Валентина Николаевна — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза город Грозне Октябрьски районни организацегара.

Салтаев Солтий Эда — Нохч-ГIалгIай моттигерча промышленноста министерства № 1 йолча химически завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Хораев Ваха — «Октябрьнефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене телемеханизированни промысла болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара.

№ 566 ЙОЛА СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ ХОРЖАМА ОКРУГ

Хоржама комиссе председатель **Головенко** Василий Дмитриевич — город Грозне Старопромысловски районни коммунистически организацегара.

Хоржама комиссе председателе заместитель **Эсенбаева** Мухтара Тамара — культура болхлой профессиональни Союза Надтеречни районни организацегара.

Хоржама комиссе секретарь **Ованесова** Эрселия Михайловна — «Старогрознефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене транспортни контора болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара

Хоржама комиссе членаш:

Алиев ХIарон — Надтеречни районерча «Гвардейский» яхача совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара.

Ахлуева Нахапа — Надтеречни района Надтеречни дулха-шурий совхоза болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Арсанукаев Арсанакъийн ВахIид — Нохч-ГIалгIай совнархоза транспортни машиностроене завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Горепекин Александр Данилович — «Старогрознефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене № 2 йолча мехкдаьтта промысла болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Найденов Владимир Николаевич — «Грознефтеразведка» яхача треста тохкама кIоарга бурув деттача Iаьлий-Юртарча контора болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Цыганков Иван Георгиевич — «Старогрознефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене скважинашта капитальни ремонт еча цеха болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Чербижев АртагIа Махьмад — мехкдаьттаи газовойн промышленноста комплексни автоматика Ерригсоюзни Iилма-тохкамеи проектно-конструкторски института Грозненски филиалерча болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Шерстобитова Валентина Власовна — «Старогрознефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене бурув деттача контора болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

№ 567 ЙОЛА ГРОЗНЕНСКИ ХОРЖАМА ОКРУГ

Хоржама комиссе председатель **Васильков** Федор Иванович — Грозненски районни коммунистически организацегара.

Хоржама комиссе председателе заместитель **Мусханов** Ахьмада Саьлам — Курчалой районерча «Сельхозтехника» яхача районашта юкъерча объединене болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Хоржама комиссе секретарь **Харитонова** Лидия Александровна — Грозненски района № 3 йолча сомий-баьца даарий совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара.

Хоржама комиссе членаш:

Гагаева Гагий Дука — Грозненски районни коммунистически организацегара.

Гамбулатова Хижан — Курчалой районерча «КПСС XX-гIа съезд» яхача колхоза колхозхошкара.

Заитова Амнат — Грозненски опорно-хьокхама совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара.

Исаев Михаил Зайпулаевич — Грозненски района хьу чакхйоахача Ермоловски комбината болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Лащенко Елена Васильевна — Курчалой районни больница коллективагара.

Османова Хьасана Марет — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Грозненски районни организацегара.

Подлужный Дмитрий Федорович — юрта боахамеи заготовкайн болхлой а гIулакхерча наьха а профессиональни Союза Нохч-ГIалгIай областной организацегара.

Эдильханов Шомсади — Курчалой района «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозхошкара.

№ 568 ЙОЛА ГУДЕРМЕССКИ ХОРЖАМА ОКРУГ

Хоржама комиссе председатель **Братчик** Федор Петрович — Гудермесски районни коммунистически организацегара.

Хоржама комиссе председателе заместитель **Хусихаджиев** Дадаш — Ножай-Юрта района Орджоникидзе цIерахча колхоза колхозхошкара.

Хоржама комиссе секретарь **Харужева** Фетина Ефимовна — Гудермесски мехкдаьтта промыслови управлене болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Хоржама комиссе членаш:

Абдулшаидов Юназ — Ножай-Юрта районни коммунистически организацегара.

Абзотов Аюпа Бухари — Гудермесски района «Дружба» яхача совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара.

Абубакаров ГIани — Гудермесски района «Гудермесский» яхача совхоза болхлошкара, юрта боахама специалисташкара, гIулакхерча нахагара.

Гурманаев Жаьбар-Солта — юрта боахамеи заготовкайн болхлой а гIулакхерча наьха а профессиональни Союза Нохч-ГIалгIай областной организацегара.

Мусхаджиева Рукъет — Гудермесски районни Красни Креста общества организацегара.

Трубицын Дмитрий Дмитриевич — Эскараи, Авиаценеи, Флотан новкъостал деча Ерригсоюзни добровольни общества (ДОСААФ) Гудермесски районни организацегара.

Умникова Анна Максимовна — просвещенеи, лакхерча школаи, Iилман учрежденейн болхлой профессиональни союза Ножай-Юрта районни организацегара.

Феоктистова Наталья Романовна — «Чечингстрой» общестроительни треста № 2 йолча гIишлой управлене болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гIулакхерча нахагара.

Хоржама комиссе членаш:

Абдулмуслимов Ибрагим — Ножай-Юрта районни коммунистически организацегара.

Абдулаев Ибрагим Ибрагимович — Ножай-Юрта районерча «Ленинский путь» яхача колхоза колхозхошкара.

Ахмадов Ваха Ахьмад

КПСС ИСТОРЕ ЧУРА ЛОАРХІАМЕ БЕЛГАЛО

РСДРП VI (Пражски) Ерригроссийски конференци хьайийлача денз 50 шу дизарга

1912 шера 5—17 (18—30) январе РСДРП VI Ерригроссийски конференци хилар Праге. Конференце итог йир дукхача хана денз меньшевикашта духьала большевикаша лоаттабаьча къовсама, большевикий котало чІоагІйир, революционни парте байракх цар бе соцайир. Парти цІенъенна оппортунисташцара хьахадар Іалаьмате боккха лоархІам болаш дар Россера самодержавии капитализми дІаяккхара а дунен халкъашта юкъерча болхлой болама гІулакха а.

* * *

Пражски конференци хилар болхлой класси цун партии шоай коммунизмага хьоча исторически наькъа хьалхарча этапе, эксплуататорий доал дІадаккхари пролетариата доал оттадари духьа лоаттабеча къовсама этапе хиннача хана. Хьалхара эрсий революци ийшачул тІехьагІа халача шерашка, керда революци гІотташ лаьттача хьалашка лоаттабе бийзар из.

Болхлой класс керте а йолаш мехкара революционни низаш вІашагІтохилга, самодержавена духьала керда революци кийчъелга цу хана болама керттера, гарггагІара декхар а лоархІаш оттадаьдар Ленина. Из исторически декхар кхоачашдара дукхагІа къаьхега дезар пролетариата парти яр.

Цхьабакъда, парте чухьара гІулакхаш халача хьала тІа дар. 1905—1907 шерашка революци ийшачул тІехьагІа керда революци хила йиш йолаш а эшаш а яц йоахар меньшевикаша. Эхь доадаь марксизмах, революционни программах, парте лозунгех дІа а хьаьда, легальни йоаца парти дІайоаккхилга а легальни боаца революционни болх социйтилга а дувцаш бар уж. Болхлой класс буржуазена духьала революционни къовсам лоаттабара оарцагІа ца а йоаккхаш, цунца барта яхара тІахьехаш, самодержави дІаяккхара оарцагІа ца а йоаккхаш, мадарра аьлча, черносотенни паччахьа Іаьдалца барта яхара тІахьехаш бар уж. Цудухьа ликвидатораши «столыпински болхлой партии» аьнна цІи тиллаяр меньшевикех.

Цхьаькха оппортунистически течени яр большевикий мугІараша юкъе кІезига мара боацаш хинна, отзовисташ аьле цІи йоаккхаш бараш. Отзовисташа духьал хьаалацар легальни йоаца парти дІаяккха а легальни боаца революционни болх социйтилга а. Цхьабакъда, революционни дешашта тІехьашка а лечкъаш, цар тІахьехар парти, легальни балха формаш цо йитара, масала, цар йоахар Думацара социал-демократически фракци юхаяккха. Легальни йоацача парте наха юкъе беча балха легальни торонех пайда ца эцаш Іийча парте нахацара бувзам хадаргбар, хІаьта из боацаш хилча парте низ эшалу, сектантски организаци хул цунах. Цудухьа, юхамаччахьара ликвидатораш аьнна цІи тиллай Ленина отзовистех. Уж а вожаш а парти **дІаяккха** гІерташ бар.

Большевикаша лира къовсам лоаттабора шин фронте—аьттехьарча ликвидаторашта духьалеи аьрдехьарча ликвидаторашта духьалеи. Цу тІа а цар къахетам боаццаш гучайоахар Троцке центризми цун къайлагІарча агентий примиренчествои. Ше «фракцеца воаца» социал-демократ ва аьнна дІа а кхайкаваь, Троцке хьийхар революционераши оппортунисташи цхьан партена юкъе цхьана хила беза яхаш йохкаенна «теории» яр, хІаьта мадарра аьлча, из дар меньшевикаш хьаллоацилгеи ший ликвидаторство къайлаяхьа гІертилгеи. Ленина эгІаз а ваха, Троцкех Иудушка аьнна цІи тиллар—эггара чІоагІагІа болча тийшача балхаца а эггара бІехагІа долча тайпара къайлагІа цаІи гучахьа кхыи дувцачунца а маІан цхьатарра дола цІи.

Троцкисташца доакъашхой бар примиренцаш Зиновьев, Каменев, кхыбараш. Цар йоахар, большевикаш ликвидаторехи троцкистехи дІатоха, хІаьта из фу яхилга дар аьлча, из дар большевикий парти дІаяккха гІертилга.

Керда гІотташ латтача революцена керте оттара а шоллагІа революци е пролетариат оарцагІъяккхара а парти ІоцІенъе езар ерригача, чІоагІа йоацача, оппортунистически элементех. Цудухьа В. И. Ленин керте а волаш шерра болх болабир большевикаша Ерригроссийски партийни конференци кийчъяра.

Ленина теоретически низи политически хьаькъали, дохаргдоаца денали доккха къонахчали къаьстта чІоагІа къаьга хьагучадаьлар Пражски партийни конференци кийчъеча а чакхйоаккхача а хана. Цо оттадир из конференци гулъяра декхар, белгалдир цун кхоачашде деза хІамаш, из гулъярца бувзабенна болча берригача большевикий балха теоретически практически кийчо йир.

Конференце керттера декхар лаьрхІад В. И. Ленина большевизма принципашка гІолла, болхлой болама ерригача опыто бакъъяь хьахьекхача цун программни, тактически, организационни идеяшка гІолла парти кхотаярах. Конференци кийчъяра лоархІамера гІулакх хилар партийни конференци гулъеш боккха организаторскии пропагандистскии болх баь йола Российски организационни комисси (РОК) 1911 шера аьхки вІашагІйолларах.

20 совгІа йолча моттигерча партийни организацена, царца Россера низ болашагІеи лоархІамегІеи йолча ерригача партийни организацешта а, хьалхара баха викалаш бар Пражски конференце. Цу бакъдолчо къаьгга тешал ду Ленин керте лаьттача большевикаша, ликвидатораши отзовисташи, царца троцкисташи примиренцаши боха а баь, Россера дукхагІа йола партийни организацеш кхотаяь класс вІашагІтохача а Россе революционни болам дегІабоалабеча а чІоаггІа новкъостал даь дола, денна арадувла «Правда» яха болхлой газет — арадаха доладе аьнна решени йир Пражски конференце.

Цу тайппара, Пражски конференце белгалъяьккхар Ленина оттаьча кердача тайпара йолча парте идеологе, программа, тактика, организационни принципий котало.

Белгалдаккха дезаш да И. В. Сталина культ личност йолча хана кердача тайпара йола парти, большевистски парти эггара хьалха Пражски конференцегара хьайолаенна я яхаш, харц дувцар. Кердача тайпара йола марксистско-ленински парти эггара хьалха хьайолаеннай РСДРП II-гІча съездагара (1903 ш.). «Большевизм, — яздаьд В. И. Ленина, — политически уйла хьисапера течени а политически парти а йолаш хьайоагІа 1903 шера денз» (Соч., т. 31, баг. 8). II-ча съездо дІадоладаь исторически гІулакх **дІахо кхухьаш хиннача** Пражски конференце оппортунизмана духьалара къовсам чакхбаллацца — партена юкъера меньшевикаш лелхабалцца — **дІахо бихьар.** Цудухьа я Пражски конференци большевистски парте а берригача дунен халкъашта юкъерча революционни болама а историе чухь Іалаьмате боккха лоархІам болаш а.

Пражски конференцеца дувзаденна арадаьннача В. И. Ленина балхашка геттара нийса хьахьекхай революци керда гІеттача хьалашкара парте стратегии тактикеи, дегІайоалаяьй большевизма организационни принципаш. Ленина къаьстта белгалдоаккхаш яьхад парте низ, цун уйлаш, гІулакхаш, дисциплина цхьоагІо йолаш хиларах боалл, из ца хилча цхьоагІо хила йиш яц болхлой болама.

Пражски конференце лоархІамера моттиг дІалоац дунен халкъашта юкъерча болхлой болама историе чухь. Цо хьахьекхар массайолча а моллагІча тайпарча а ревизионизмаца, оппортунизмаца хоадамболлаш къовсам миштa лоаттабе беза. II-ча Интернационала юкъерча партей революционни элементашта башха дика образец йовзийтар цо, ший кхотаяларца, ший мугІараш идейнии организационнии цхьоагІо йолаш хиларца чІоагІа йола парти марксизма ленинизма чІоагІача ларда тІа вІашагІа миштa йолла еза царга дІа а хьокхаш. «Большевикий Пражски конференце, — яьхад Н. С. Хрущева — хьокхам беннаб оппортунизмаца машар боацаш къовсам лоаттабара, новкъостал даьд дукхача мехкашка марксистски болхлой партеш — бокъонца а даиман а болхлой хьаштий га доахараш — вІашагІйохка а чІоагІъе а».

* * *

Пражски конференци хинначул тІехьагІа дІадахача 50 шера чухь вай парте турпаленца чакхъяьккхай ше коммунизмага хьоча наькъ тІарча дерригдунен-исторически кхаь этапах шиъ: эксплуататораша деш хинна доал дІадаккхари пролетариата диктатура оттаяри; социализм хьалъяр КПСС XXII-ча съездо керда Программа тІаэцаро белгалдаькхар, коммунистически общество хьалъелга парте духьалара практически декхар долаш йола керда этап дІайолаенна хилар.

Советски халкъ йизза коммунизм котъяларга тешшаме дуг Коммунистически парте.

И. ПЕТРОВ,
исторически Іилмай кандидат.

(1962 шера 19 январе арадаьннача «Сельская жизнь» яхача газета тІара).

ДОАГГІАЧА БЕССА ДОАЛ ДАЦ

БІаьстан балхашта ремонт а яь техника кийчъярца цхьана динза даргдоацаш хІама да юртбоахама техника, инвентарь лерттІа лелаелга, цунна бокъонца доал делга.

Хьожаргда вай юртбоахама техникана миштa доал ду Курчалой района Ленина цІерахча колхозе.

...Юртал арахьа Хумык яхача хин берда йисте я колхоза тракторашь, комбайнаш, кхыйола техника а латта моттиг. Дукха ха йоацаш тхо хилар цига.

ДІа-юха мел хьежача коа латт тайп-тайпара комбайнаш, (дукхагІа ераш хІана яц, аьнна, оатхалаш мукх йиай) сеялкаш, кхыйола юртбоахама машинаш.

— Ераш-м кІа хьокха кхо комбайни массехк сеялкеи мара мичай, — аьлар коа хиннача воккхача саго, хьахочо. Хьадийл шо соца.

— Іо латтараш гой шоана, — аьнна хи йисте ор долчахьа кулг Іочухьекхар цо.

Во сурт дар тхона бІаргадайнар. Кхы ца эшаш совъяьлча санна дІакхейса латтар маккхаш, культивораш, комбайний хедераш, кхы дукхха тайп-тайпара юртбоахама инвентарь.

Дика дага доагІа сона хьажкІаш чуэцача хана парте райкома бюро Ленина цІерахча колхоза председатела З. Тамкаева даь къамаьл. Цу хана председатель хьажкІаш чуэца силосни комбайнаш яц яхаш Іокадаш вар. Ма вІаши тарлуш дацар цу хана З. Тамкаева дийцари тхона дайнари! Шоаш балхара чуйоалаяьчча тайпара ара латт ерригa комбайнаш. Оатхалаш мукх юаргйоацаш кхыметтел даьтта а хьекха дац царна. «Бо санна цхьаькхъа коа латт дукха ха йоаццаш ремонтера араяьнна «Беларусь» а.

Хатта тарлургда: мича хьоргья техника, из дІаоттае моттиг хургьяц колхозе, аьнна. Ленина цІерахча колхозе кхычахьа йоацаш йола юртбоахама техника дІаоттае кхоалле я. Бакъда, цу чу латтац еха, кхы хІаманна пайдана йоаца трактори массехк сеялкеи, цхьа цІена трактори мара. Дукха моттиг дІалоацаш, массанахьа Іокхейса яда тайп-тайпара оатхалаш, аьшкаш. Уж цигара дІаяьхача дукхха сеялкаш, «Беларусь» яха тракторaш, кхыйола машинаш кхоаллена кІала оттае вІаштІехьдаргдар.

Из деш хала доаца хІама хІанзалца даьдац тракторни бригада бригадира А. Нагомерзоева, колхоза кулгалхоша. Цул совгІа, кхоаллена ах тхов мара бокъонца дІакъайла бац. Вокхазахьа ше доаггІача бесса догІа, лоа чудоагІа.

Из тайпа а кхоалле яц XV-ча партсъезда цІерахча колхозе. Укхаза ерригa техника ара латт. Цхьабакъда, механизатораша Ленина цІерахча колхозерчул дукхха а дикагІа доал ду техника. Ремонт мел яьча сеялкашта даьтта хьекхад, кастта йистебаргба цу ерригача юртбоахама техника, инвентара ремонт яь а.

Района ерригача колхозий торонаш я ше мел йолча техникана лаьрхІа кхоаллеш хьалъе. Из ца хилар бахьан долаш машинаш ханал хьалха талхаш хула зе лаьрхІача царга хайра хІама дІагІоргдац. Механизаторий шоай а вІаштІехьдаргда зІарашта хьу кийчъе а уж хьаде а. Нагахьа санна, тхов тІа йилла кирпишк, шифер нийс ца лой, тхов дІакъовла мегаргба чаца, эрзаца. Лоацца аьлча, колхозий кулгалхоша цу балха лерттІа терко йойя укх гарггарча хана цар вІаштІехьдаргда юртбоахама техника кхолленашта кІал дІаоттае.

Из гІулакх сихагІа мел ду дикагІа да. Цунна оарцагІбовла беза района кулгалхой.

М. ХОЛОВ.

Йоакхо еш лелаю техника

Юртбоахама техникана чуийнна ремонт еш, семилетка диълагІча шера бІаьстанга из дика кийчъеш ба Наурски района «Терский» яхача жа кхоабача совхозера трактористаш, слесараш, токараш. Соахка йиълагІча квартале программа 123 процент кхоачаш а еш, ремонт яь йистеяьккхар 24 трактори 13 комбайни.

Тракторaши царна тІехьара инвентарьи бІаьстанга кийчъелга дІахо а хьош, цунца цхьана дика ка а йоалаш комбайнашта а ремонт еш я хІанз совхоза механически мастерске коллектив. ХІа аьнна ха хьаотташехьа а кхашкара болх дІаболабе мара ца безаш бокъонца кийчъяь латт 27 сеялка, жаткаш, укх деношка ремонтера араяргйолаш кхы а «ДТ-54» яха 4 трактор я.

Эггара пайданегІа йолча поточно-узловой методаца ю оаха ремонт. Къаьст-къаьстача узлашта ремонт ю из болх геттара дика ховш болча, къаьстта цу балхаца дукхагІа хьаккхашта баьннача слесараша-ремонтникаша. Иштта ремонт еш хилча дикка лакхлу къахьегама овсарле, дикагІа хул як ремонт.

Юртбоахама техникана ремонт еча чІоагІа овсаре къахьегаш ба автотракторни двигателашта ремонт еш вола слесарь Куканов Анатолийн передачай коробкашта ремонт еш вола слесарь Неровный Ивани. ХІара денна шоай балха нормаш 150 процент а кхы совгІа а кхоачашъю цар. Юртбоахама инвентара ремонт еча массане а хьокхам эца мегаргболаш дика къахьийгар Павлинский Степанеи Гревцов Михаилеи. Керда шу хьа а хилалехьа уж ремонт яь йистебаьлар шоашка тоае аьнна, дІаенна хиннача ерригача юртбоахама инвентара.

Ший ханнахьеи дикеи кийчо ю оаха болх беш йоацача хана техника лоаттаеча моттига а. Ялаташ чуэцара балхаш йисте ма даьллинге а, лаьрххІа цу гІулакха кийчъяьча моттиге дІаоттайир ерригa комбайнаши инвентарьи. ВІашагІхьекхалуш йола оатхалаши узлаши дика цІен а яь, аьшка оатхалаш мукх ца юийташ йола молхаш техар, иштта цІен а яь, эшшаш дола даьтта техар подшипникашта а.

Бетта цкъазза цІенача автола 200 грамм чуйотт комбайнераша комбайна двигателa цилиндра чу, хІаьта тІаккха, из автол массанахьа дІакхоачаргдолаш, кулгашца кхостайийя массехказа го боаккхийт коленчати валага. Цо мукх яийтац цилиндра гонахье а поршнеш а.

Мел эшача кхоачамашца кийч а яь, техника лоаттаяра къаьстта стандартни кхоалле ергйолаш я совхоза центральни усадьбе. Инзза йоакхо еш лелаергья наьха къахьегам аттача боаккхаш йола юртбоахама техника.

Б. РАССКАЗОВ,
совхоза керттера инженер.

ЗАКАРПАТСКИ ОБЛАСТЬ. Берригача мехка а дика йовзаш я Иршавски района «За новое життя» яхача колхозерча Закарпатья гІорваьнна волча хьажкІаш лелаярхочун Социалистически Къахьегама Турпала Юрия Питрай цІи. Доккхий хьувкъамаш дахарца сийле яьккхай цунца Іомабеннача дукхача наха. Гой хІанз а ший йоккха опыт наха дІалуш воалл из. Тахан Ю. Питра волча хьоашалгІа баьхка ба Мукачевски района Кульницке совхозера звеньевойш-хьажкІаш лелаярхой. ХьажкІий кхашка деча балхашта техникаx дикагІа пайда эца а хьувкъамаш дикка лакхде а торо хулийташ дола балха хьисапаш хьаьшашта хьехаш воалл доккхача хьувкъамий мастер.

Л. Ковгана сурт.

ТАСС фотохроника.

Керда толамаш

КПСС XXII-ча съезда исторически решенеша дегаш гІоз а даьха, хьинаре къахьег семилетка диълагІча шера Грознерча баьца даарий-консервни комбината коллективо.

Производства цхьайола процессаш эрга а йоахаш дІаболабаьб цо кердача шера болх. Иштта, укх шера кердача сезонах томатно-консервни цехе оттаергья банкаш юлаш йола машин. Цо аттача боаккхаргба болхлой къахьегам, хІаьта из болх беш бола дукха болхлой кхыча балхашка хьожабе мукъа а боалийтаргба. Шушай тара хІанзалца кара дІакхухьаш хиннаяле, хІанз из болх беш транспортерни лини хургья. Цудухьа кІезигагІа йоаергья ха. Цул совгІа, баьца даараш берхІала дохкача хана кхертІой дехкаш теІадаьча метте хІанз ду балха механизаци ергья. Иштта боккхача лоархІамера гІулакх да укх хана кхаччалца мехкдаьттаца мара болх ца беш хиннача къаьнача котельне укх шера газаца болх бергхилар а.

Кердача шера къаьстта дика болх беш ба болхлой Н. Терещенко, А. Астемирова, С. Солнышкина, А. Лепченкова, кхыбараш а. Производственни заданеш 102—104 процент кхоачашъю цар.

М. АЗИЕВ.

ПАЬТІАМАТ

дикагІа йола свинарка я

Свинаркалла балха яха ПаьтІамата лаьрхІа дукхха а ха яр. Цудухьа «Надтеречный» совхоза цхьоалагІча отделене хьакхарч кхоабача ферме болхлой эшаш моттиг нийс ма ялле а, хьакхий ферме балха яхар нохчий йоІ Алаева ПаьтІамат. ЧІоагІа раьза хинна тІаийцар из ферма бригадира Асабаев Абаза.

— Дика хІама да Іа дагалаьцар, ПаьтІамат, — аьлар цо.

ГІулакх де ПаьтІаматага дІаелар 25 нана-хьакха. ЧІоагІа безам тІа а баха ший болх даболабир цо. Дукхача хана денз болх беш а из гІулакх дика довзаш а болча свинаркашкара хьокхам а эцаш, кастта из болх дика Іомабир нохчий йоІа. Къаьстта дукха новкъостал дир цунна ший эрсий доттагІчо Кудлаева Любас. ПаьтІамат балха енача іоххье денз чІоагІа хьоашал тоссаделар царна юкъе. Хьакхарч мишта кхаба еза а керда Іоьыча хурскашта фу гІулакх эш а хьехар Любас ПаьтІамата.

«Надтеречный» совхозе эггара дикагІчарех я хІанз свинарка Алаева. Хурскаш ебаяра даькъера ший задани дикка тІехкхоачашйир цо дІадахача шера. ХІара нана-хьакхийна тІехьа 20 хурски духьашха яхкача хьакхийна тІехьа 6 хурски а кхееш, ерригаш а 550 хурск хьалкхейир цо соахка.

Шоашта карагІдаьнначох кхоачамбеш яц ПаьтІамат а цун доттагІа Люба а. Семилетка диълагІча шера план ханал хьалха кхоачашъяра республика къахьегамхой тІахьехаш «Малгобекнефта» коммунистически къахьегама шоллагІча промысла коллективо даь кхайкарал чІоагІа дега чу дижар царна. ХІара нана-хьакхийна тІехьа 22 хурски цкъара яхкача хьакхийна тІехьа 7 хурски кхее дош деннад укх шера ПаьтІамата. Ший дош кхоачашдара чуийнна къахьегаш я из хІанз. Цун группацара хьакхарч яхка йолаеннай.

Денгара денга дукхагІа чІоагІлу ПаьтІаматаи Любайнеи юкъера доттагІал а. Балха тІа шоайла вІаши гІо ду цар. Январь бетта іохьье грипп яха лазар а кхийтта цІагІа Іенза ца йоалаш гІулакх нийселар ПаьтІамата.

— Сагота ма хилалахь, ПаьтІамат, — аьлар цунга Любас, — Іа Іайха санна гІулакх дергда аз хьа хьакхарчашта. СихагІа ерза хьо!

Цхьаккха хІама ца эшийташ дика хьежар Люба ПаьтІамата цамогаш даькхача кхаь дийнахьа цо лелаеча хьакхарчашка. Ханнахьа даа лора, хий моладора, хьакхарч чуйоахха моттиг цІенйора, кІалхьарцар дора.

Ма чІоагІа раьза хиннаяр ПаьтІамат йийрза а йийрза ферме іохаенача хана! Дика Іунал даьдар Любас хьакхарчашта а хурскашта а. Цхьа нана-хьакха 11 хурск а еш яхкаяр.

— Баркал хилда хьона, Люба. ЧІоагІа аз хамбеш гІулакх да Іа сона даьр, — аьлар гІадъяхача ПаьтІамата.

— Баркал ала доагІаш хІама дац из-м, са когаметта хье йисача Іа дергдоацар дац из, — жоп делар Любас.

Иштта шоайла вІаши новкъостал а деш, «Надтеречный» совхоза цхьоалагІча отделене хьакхий ферме къахьегаш ба нохчий йоІ Алаева ПаьтІамати цун эрсий доттагІа Кудлаева Любаи.

И. ПЕТРУХИН.

ХЬАЙБАШ ДЕБАДАР—ДУКХАГІА ПРОДУКТАШ ЯХАРА НИКЪ

Бахача наха шортта кхоачамбергболаш дулх, шура, хьайбашкара йоала кхыйола продукташ йоахилга—иштa да парте XXII съездо юрта боахамерча къахьегамхошта хьалхашка оттадаь декхар. Хьайбай боахамаш дегІадоаладарга хьежжа, хьайбаш дебадарга а дукхагІа продукци луш дола дикагІча фух дола хьайбаш доладарга а хьежжа мара кхоачашдулургдац из декхар.

Нагахьа санна хьайбаш дикка деба ца дича, алхха дукхагІа продукци луш дола хьайбаш доладарах кхоачашдулургдац царгара йоала продукци 3—4-зза алсамъяккхара декхар, цудухьа уж шакккха гІулакх цхьан-цхьан леладе дезаш да, хІаьта царна юкъе керттерадар хьайбаш дебаделга да. Декхар дизза кхоачашдара 2,5—3-зза дебаде деза хьайбаш, хІаьта дикагІча хьайбай фу доладара чотах а 1,5-зза алсамъяккха еза царгара йоала продукци. ТІаккха торо хургья парте хьалхашка оттадаь декхар сийленца кхоачашде.

Из лакхехьа дийцар бакъдолга дІахайтара хьожаргда Іай хьайоаш деонлген царгара йоала продукци тІакхетилгеи 1955—1961-ча шерашкахь малагІча боарамех хиннад. Цу юкъагІа 61725 бежан тІа а кхеташ бийбаб божа. 1955-ча шера хиннарашта 118,5 процент тІакхетар хул цох. ХІаьта цу юкъагІа тІакхийтта детта доахан 22.446 да, вешта аьлча 133,6 процент. Берригача доахангара йоаккхаш йола шура 217 процент тІакхийттай. Деттача доахана процентал 84 процент лакхагІа я тІакхийттача шурий процент. ДукхагІа шура луш дола доахан доладарца а уж дикагІа кхабарца а хиннад из.

Оалхазараш дебарга хьежжа хинна ца Іеш, цар деш дола фуаш цу боарамал совдоалаш гІулакх хиннад оалхазараш кхоабача боахамашка а.

Цхьабакъда, из иштa хиннадац жа кхоабача боахамашка. Укхаза жа дийбад, хІаьта хІара устагІанна тІера доаккхаш дола тха кІезигденнад. Колхозийи совхозийи кулгалхоша лерттІа доал ца дари доакъарий гІулакх во хилари мара кхы бахьан дац цун. Цу юкъагІа дукхагІа хиннад республика боахамашка дикагІча фух дола жа.

Керттерча даькъе аьлча, хьайбаши оалхазараши дебилгеи цар луш йола продукци тІакхетилгеи дукха совгІа-эшашагІа доацаш цхьан боарамах хул. Цох гуча да хьайбашеи оалхазарашеи луш йола продукци алсамъяккхара керттера никъ мамогга уж дебадар болга.

Укх тІехьарча кхаь-диъ шера хІара керта лоархІаш хьайбашкара йоала продукци алсам ца ялаpал совнагІа, кІезигагІа хиннай хІара Іатто луш йола шура, кІезигагІа хиннад устагІанна тІера доала тха. Масала, 1960-ча шера енначул 17 килограмм кІезигагІа я 1961-ча шера хІара Іатто енна шура, хІаьта 1957-ча шера даькхкхачул 0,6 килограмм кІезигагІа да 1961-ча шера хІара устагІанна тІера даькхха тха.

Цу гІулакхо кертагІа доах колхозийи совхозийи хьайбашта маэшша дика доакъар хилийтанза даргдоацилга. Доакъара лаьрхІа дІаювча культурай севооборошта мамогга сихагІа юкъеяхьа еза доакъарий кхеш, чина, горохаш, мерза люпин, иштта хьайбашта юае лаьрхІа дукхагІа дІае еза свеклаш. Деттача доаханна хинна ца Іеш, жена, хьакхарчашта, кагийча доаханна а шортта хьажкІий силос хургйолаш дукхагІа дІае еза хьажкІаш. ТІагІертта чакхдаккха хьажа дезаш гІулакх да, эггара хьалха детта доахан а кхоабаш, берригa божа бІарчача шера чу а оттабаь кхоабилга, царна маэшша силос, моша доакъар, концентраташ, гІожа доакъар а луш. Сихха де дезаш хІама да колхозийи совхозийи хьайбашта шортта доакъар хулийтилга.

Алхха хьайбаш дебадарах кхоачам хургбац царгара йоала продукци эшшача боарамах алсамъяккхара декхар толамца кхоачашдара. Цу гІулакха чІоагІа совдаккха деза дукхагІа продукци луш дола хьайбаш дукхагІа кхоабилга, уж дикагІа кхоабилга, балхашта механизаци елга, хьайбашта гІулакх деш бола нах шоай болх дика бовзаши дукха безаши хулга.

Хьайбаш дебадара а цунга гІолла дулх, шура, кхыйола продукташ алсамъяхара а керттердар да цхьаккха етт Іахар бусаргбоацаш деррига доахан ханнахьа бугІе хулийтилга, цар Іодеш дола Іаьсий унахцІена хулийтилга, цхьаккха а ца долийташ уж хьалкхеделга, хьалкхеду Іаьсий а чуоттадаь доахан а мамогга дукхагІа дулх тІакхетаргдолча тайпара кхоабилга. Иштта ду наькъаца хила деза женеи оалхазараштеи деш дола гІулакх а.

Іаьсех доахан, хурскех — нана-хьакхарч, Іоахарех жа, кІоригех яхка котамаш хьалкхееш йола специализированни бригадаш вІашагІйохка еза фермашка.

Доккха а сий долаш а декхар да хьайбаш кхоабача боахамашкарча къахьегамхошта парте хьалхашка оттадаьр — хьайбаех йоалача продукташца бахархой бизза Іалашбелга.

А. ЖУРБИН,
Нохч-ГІалгІай АССР юрта боахама министра заместитель.

СЕРДАЛО

3-гІа оагІ. 25 январь, 1962 шу.

Доазол дехьара

Бизерта мукъаялийта тигац Франце

ПАРИЖ, 22 январь. (ТАСС). Французски оагIув барта я ца тигар бахьан долаш франко-тунисски переговорех хIама хиланзар, хIаьта тунисски делегаци Парижера дIа а яхар. Франценеи Тунисаи юкъера гIулакхаш тоадара хьакъехьара дешаш дувцаш яр шин мехка правительствай делегацеш. Царех керттерадар Туниса суверенни бокъонаш толха а яь, французски эскараша хIанз а дIалаьца лоаттабеча Бизертерча тIема-форда база хьакъехьара дош да.

Тунисски территоре из дакъа мукъадоалийтаргдола а французски эскараш арадаргдола а белггалара халонаши хьалаши а тIадолаш йола соглашени елга дар тунисски делегаце яьхар.

Цхьабакъда, переговорашка хIежача гуш дар Французски правительство ший колониалистски позицеш дIахеца безам боацаш хилар. Бизертера французски эскараш арадоахаргдола белггалара ханаш ювца тиганзар французски делегаце. «Либерасьон» яхача газето беча хоамах, Франце дIадийхар, цул совгIа, Тунисски правительства лаьтташ дIадахарах французски помещикашта хинна зе юхаметтаотделга.

Парижера ше дIаводаш тунисски делегацена керте лаьттача Бахи Ладхама аьлар: «Оаха дикача дагара долаш дIайолаяьяр уж переговораш. Министраши эксперташи а тIаболаш кIиранна къамаьлаш даьчул тIехьагIа тхона гучадаьлар французски правительство хаьдда декхар шийна гIаэца йиш йоацаш хилар а барт хургбоацаш йола позицеш цо хьаллоаттаеш хилар а. Тха кхы де хIама дац Тунисе юха а даха, оахош денача гIулакха хьакъехьа Тунисски республика президентага отчет дIаялар мара».

Ладхама белгалдир, хIанз укх сахьата Францца дипломатически гIулаккхаш юхадоладе лаьрхIа хIама ца хилар.

ТУНИС, 22 январь. (ТАСС). Бизертера французски эскараш арадоахилга дувца аьнна Париже яха хинна тунисски делегаци тахан цIакхаьчай. Переговорех хиннар дувцаш, ТАП-а агентства тахан хоам бу, «хIара керттера дош дувцача дIатIа массаза кхоач, барта йоагIаргйоаца позиции лоацар французски делегаце. Французски правительства, — йоах ТАП-а, — эскараш арадахара календарни план оттае тигац. Цу переговорех хIама хургдоацилга, шеко йоаццаш гуш да. Переговораш юхайолаергхилларга а дукха догдоахийла яц, нагахьа санна Французски правительства керттерча деша хьакъехьара ший гIулакхаш кхы дIахо ца хувце».

ИРАНА «КЪАМАН ФРОНТА» КОММЮНИКЕ

НЬЮ-ЙОРК, 23 январь. (ТАСС) Юнайтед Пресс Интернейшнл яхача агентства Тегеранера беча хоамах, селхан ирански столице укх тIехьарча 8 шера ца хиннача тайпара чIоагIа хьайнача беспорядкашта тIехьа «Къаман фронто» тIахьехам бир, правительство дIаяккха, аьнна.

Кепа теха араяькхача коммюнике тIа «Къаман фронто» беррига «гражданаш, студенташ, къахьегамхой» тIахьех «бокъонах йоаца Амине правительство дIаяккхара а, зуламерчеи харцахьарчеи доал деча кликана духьала къовсам лоаттабара а».

23 январе еррригача Тегеране забастовкаши демонстрацеши яра баьв тIахьехам ба коммюнике тIа.

«Керда халонаш а кхыметтел революци а ца хилийтар духьа мелъэшар данза яланзар правительство»,— аьлар премьер-министра А. Амине.

СТУДЕНТАШ ТОХАБЕННАБ

НЬЮ-ЙОРК, 23 январь. (ТАСС). ЮПИ яхача агентства Тегеранера беча хоамах, Тегерански университете событеш хиннача хана полицейскешцеи салтащцеи латаш кхо сахьат даьккхар эзараш студенташа. Човнаш хинна 400 саг воалаваьв тегерански больницешка. 300 гарга студент лаьцав. Демонстраце хиннараша йоах, студентех цаI вийнав.

ПАРИЖ, 23 январь. (ТАСС). Франс Пресс яхача агентства корреспондонто Тегеранера хоам бу, университета ректор вола доктор Фархад керте волча Тегерански университета педагогически совето хьакхайкадаьд, полицейскеша студенташта селла къиза низаш дар бахьан долаш ше отставке яха лаьрхIа хилар, яхаш.

ИНДОНЕЗЕНА КХЕРАМ ТIАТУВС США-с

ТОКИО, 23 январь. (ТАСС). Голландски колонизаторашта тIехьа отта кийча я США ворхIлагIа флот, яхаш язду тахан «Акахата» яхача газето.

Малхбузехьарча Ирианах дола дош, аьлар США ворхIлагIча флота командующе Наха (Окинава) яхача городе хиннача пресс-конференце ше къамаьл деш, тIа-тIа чIоагIагIа гIордоалаш доагIа. Президента Кеннеде приказ денначул тIехьагIа кхы ха ца йоаккхаш духьалъоттаргда американски тIема-форда низаш, аьлар цо.

Малхбузехьара Ириан мукъаяккхар духьа къовсам лоаттабеш долча индонезийски халкъа чурча гIулакхашта юкъе гIорта безам болаш США хилара дола тешал лоархI газето американски адмирало яьча заявленех.

Шоай мугIараш кхотадеш ба демократаш

ПАРИЖ, 23 январь. (ТАСС). 127 саг вийнен 209 саг човнаш яьи — ишта я укх тIехьарча кIирах Алжира территоре «Къайлагларча герзацарча организацие» (ОАС) баьча зуламерча террористически балха итог. Алхха селхан цхьан дийнахьа 22 саг ве а вувш, 58 сага човнаш а еш, 27 террористически акт яьй.

Террористаша кIалъелла кхо бомба иккхай селхан Бордо, шиъ—Марселе, пхе сага човнаш яьй, царех цхьаннена хала човнаш хиннай.

Фашистски кхерам тIа-тIа дукхагIа совбувлаш латтача хана французски демократаши республиканцаши шоай мугIараш кхотадеш а лаьрхIа духьалъотта кийчлуш а ба. Франце Къаман машара совето баьча тIахьехамах 4 февралера денз 12 февралага кхаччалца Алжирерча машара тIехьеи фашизмана духьалеи къовсам лоаттабеш кIира доаккхаргдолаш да беррига мехка. «ОАС-а духьал лира къовсам лоаттабарал чIоагIагIа эшаш а цул сихагIа де дезаш а хIама цхьаккха а дац», — йоах цу хьакъехьа Къамий машара совето кепа тохийта араяькхача заявлене тIа.

КъайлагIа тийша балхаш а леладеш, французски реакци гIерт еррига демократически партеши группировкаши чуйоагIаш йола фашизмана духьалара бIарча цхьа фронт вIашагIа ца тохийта. Цу гIулакха укх деношка Париже вIашагIкхийтар коммунизмана духьалара уйлаш хилларца дика бовзаш бола дуккха политически деятелаш, — социалистически партесекретарь волча Ги Моллегара баьнна «шоай лоIамерча» лидерех цхьаннега Антуан Пинэга кхаччалца.

Белгалдоалаш гIулакх да, уж вIашагIкхетилга вIаштIехьдаькхар «Европейски кIорен болатеи объединени» а «юкъара рынок» а вIашагIйоллача хана тIехьара моттиг ца лоацаш хинна Пьер Юри хилар. ХIаьта хIанз ва из—Европе американски капиталовложенешцара гIулакхаш леладеш йолча «Лимэн Бразерс» яхача Нью-Йоркски банка европейски викал.

Цига вIашагIкхийттача хана къайлагIа хиннача къамаьлех бокъонца бакъдар хьоахадаьдац, цхьабакъда, кепа йоазон тIара хьакъедача хоамех, цига вIашагIкхийттараша йийца керттера проблема я хIанз мехка латта политически кризис демократически наькъаца къоастаяра, фашистски элементаша гIо а деш, новкъарле юларгйолаш йола коммунизмана духьалара блок вIашагIйоллилга. Плана керттера маIан да, цун авторашa лерхIачох, Коммунистически парти дIакъоастаелга, бокъонца политически къовсам лоаттабергбоацаш из юстара кхоссилга.

Цхьабакъда, йоах тахан арадаьннача демократически газеташа, реакце лерхIараш кхоачашхургдолаш дац. Коммунисташ ца хилча лерттIа къовсам лоаттабе йиш яц фашизмана духьала. Из антикоммунизмо бIаргаш доадаь мел боацарашта дика ховш да. Къаьстта кепа теха араяькхача ший заявлене тIа вIашагIкхийттача социалистически парте, реакционни тийша болх гуча а баькхха, къахьегамхой тIахьийхар беррига антифашисташ цхьана кхетара духьале еш йола халонаш дIаяхара. Деррига аьрдехьара низаш кхотадара тIахьех цу таиппара хьалха премьер-миннистр хиннача Мендес-Франса а.

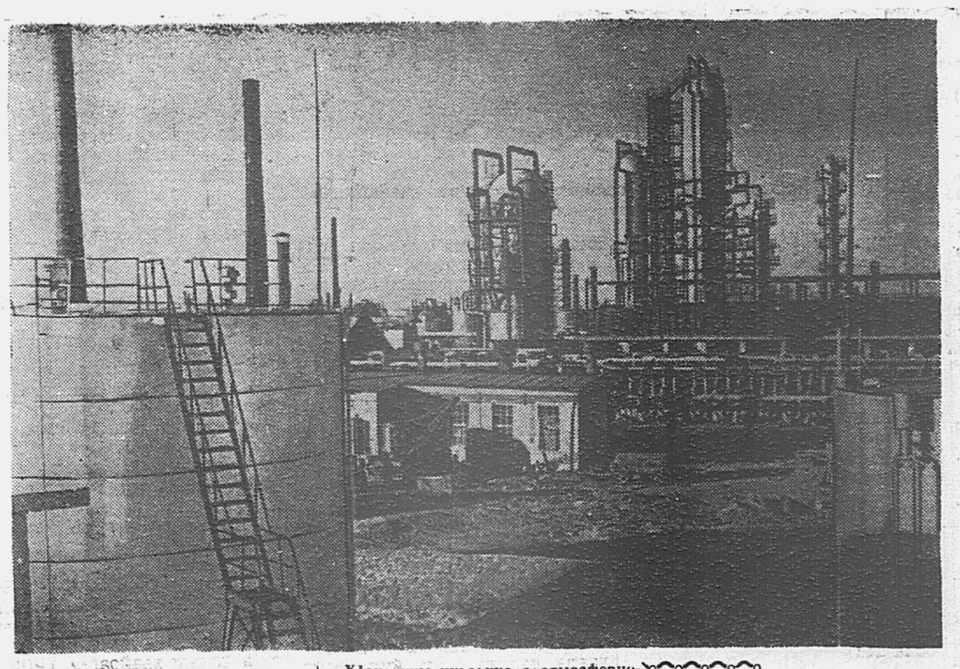

Сибирски нефтехиме эггара хьалхара Омски нефтеперерабатывающи завод хIанз а хьалъеш мара латтац, цхьабакъда, хIаьта а хIанззе а продукци лу цо. Мехка тайп-тайпарча районашка хIанз укхазара дIаух ткъаь итт тайпа совгIа мехкдаьтта продукташ.

ХIанз кхы цхьаькха а атмосферно-вакуумни трубчатка установка я болх бе йолалургйолаш.

СУРТА ТIА: АВТ керда установка.

В. Линовске сурт.

ТАСС фотохроника.

Керда цIа хьадийлад

Тайп-тайпарча къамех нах ба Каргалински района М. Горьке цIерахча колхозе мел бахараш. Райцентраи колхозаи юкъе 15 километр мара еце а хотта баьннача хана чIоагIа хала хулар берах бола истий бераш деча цIагIа кхувла.

ХIанз дукха ха йоаццаш колхозо ший чотах хьалдаьд бераш ду больница чуйилла лаьрхIа цIа, хIаьта цига мел эша хIамаш Iалашдаьд. Биъ менгена лаьрхIа даьд колхозо бераш деча исташта ше хьалдаь цIа.

ДIахо йодача хана а цу гIулакха мел эшаргдола хIама Iалашдергда М. Горьке цIерахча колхозо.

Доккха баркал йоах кхалнаха, из цIа хьалдаьрашта. Цу гIулаккхо чIоагIа новкъостал дерда тхона.

В. СУХАНОВ.

ТIЕХЬАДИСА ГIУЛАКХАШ ДIАДУВЛ

Дуккхача хана денз хьадоагIа нохчаштеи гIалгIаштеи юкъе сага пхьена саг вувлга. Ший саг вийча цун пхьа леха тIехьа ца валар денал ца хилар лоархIаш хиннад. Да, воI, воша меттал даь-воша, наьна-воша, даьвеший воI вия а лехаш хиннаб пхьа. Дуккхача бIаьшерашка лаьттад из къиза, унзара, нийса доаца «даьй Iаьдал» нохчаштеи гIалгIаштеи юкъе. Саг вийнача сага гаргара хилар мара кхы бехк боацаш бола дуккха нах дуган морзонах баьхаб цу «Iаьдало».

Советски Iаьдал латтача шерашка доккхий хувцамаш хиннад Нохч-ГIалгIайче. Хувцаденнад вахар, чакхъяьннай мехка культурни революци, хувцабеннаб нохчийн гIалгIайи шоаш а. Дика кхийттаб уж хIанз даьх диса «Iаьдалаш» а дерригаш ца хилларах хьаллаца дезаш. Цудухьа шоаш оарцагIбаьннаб Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой дIаяхача замах юхедиса зуламера гIулакхаш дIадахара. Цу гIулакхех эггара зенегIа дарех лерхI цар пхьена саг вер. Коммунизм хьалъеш боахкача советски наха юкъе хила йиш яц цу тайпара ийрча гIулакхаш, йоах цар.

Иштта йоахар укх деношка Надтеречни районерча Лоха Новре яхача юрта хиннача собране гулбеннараша а.

Цу собране хиннача кхал наха а маIача наха а, бIаьра баьннача боккхийча наха а кхувш боагIача кагийча наха а яьхар цаI дар, дIаяхача замах юхедиса зуламе гIулакхаш дIадаха дезалга. БIаьра ваьннача Сулейманов Вахас аьлар, «вайна лоалах бахача черсашта, хIиранштa, кхыча къамашта юкъе долаш дац пхьена саг вер. Цар моццагIе а дIакхессад из гIулакх. ДIадоалаш латт из ийрча гIулакх вайна юкъера а. Беррига нохчийн гIалгIайи декхарийла ба из гIулакх хьадда юкъера дIадаккхара оарцагIбовла. Аз баркал оал дуккхача хана денз шоашта юкъе лаьтта моастагIал дIадаккха дош а денна тахан укх собране вайна юкъе багIача вай юртахошта а тIабаьхкача хьаьшашта а».

Ши дов тайра цу собране цу дийнахьа. Кулге а баха кънтIера баьлар шоай да вийнарашта вежарий Дагаевгар. Иштта еррригача юрта хьалхашка кулге а ваха битир ший виIий пхьа Идрисова Нукъамана а.

Цар дош делар вIаши доттагIал леладе, совхозий кхашкеи фермашкеи вIаши гIо а деш цхьана болх бе.

Иштта хьахулаш латт советски наьха керда отношенеш, керда коммунизм хьалъерий сахкетам. Цунга дех вай КПСС кердача Программа.

М. КЕРИМОВ.

ВАХАР ДОВЗАШ

Наьсарерча зооветтехникума заочни отделенешка дешаш 450 саг ва. ДукхагIча даькъе республика колхозийн совхозийн хьайбай боахаме болх беш бола нах бахаб цига деша. Техникума цIерах каст-каста письмош ух цигара дийша баьнна дIабахача, хIанз вай йоккхача Даьхен миI-миIингашка болх беш болча нахагара. Царцарча дукхачарех совхозий директораш, колхозий председателаш, отделеней управляющеш, юртбоахама производства опыт йола командираш хиннаб.

ХIаьта техникуме хIанз дешаш бараш безам тIабахийта говзалаш, дикагIа болча хьайбаш леладерий балха опыт Iомаеш, специалисташ хила кийчлуш ба. Цу гIулакха царна дика новкъостал ду преподавателаша.

Кхашка балхаш деча «Назрановский» яхача совхоза новкъостал ду дешархошеи хьехархошеи. Масала, дешархоша аьхки 75 гектар гаргга йолча гидуаргашта оасар дир, хIаьта октябрь бетта Аьлтий-Юртарча отделене 235 гектара тIара хьажкIаш чуийцар. Цига дика болх баь белгалбаьннача дешархошта Сийлен грамоташ елар ВЛКСМ райкомои техникума дирекцеи. Царех ба Маураова, Бежаева, Долгова, кхыбараш.

Республике эггара хьалхарчарца ше шийна гIулакх де йолаелар техникум. Хургболча зоотехникех, ветеринарех шоай аудиторей, общежитей дай хиннаб, цар чIоаггIа дакъа лоац шоай моттигаш тоаяь хозъеча. Цу гIулакха къаьстта чIоагIа белгалъяьлар зоотехнически ветеринарнии отделеней шоллагеи кхоалагIеи курсаш.

Техникумерча клубе кIиранна пхезза керда кинофильмаш хьокх. Дакъа лоацаш 65 саг а волаш, художественни самодеятельноста кружокаш я болх беш. Иллеш оалача, вокальни, халхарий, художественни кружокаша оттадаьча концерташка 7500 саг хьежар соахка. Дешархоша концерташ оттадир Наьсаре-Вокзалерча культура ЦIагIа, Ассиновке, дуккхача кхыча моттигашка.

Адара баькхха никъ, волейбольни баскетбольнии площадкаш а долаш дика кийчъяь стадион я дешархой кара. Кагирхошеи мехкарашеи шоай унахцIено чIоагI а ю, яйгачеи езачеи атлетика, бокса секцешка спортивни говзал а Iомаю. КIалтохаргах латаш секци а я укхаза. Цунна кулгалдеш ва хьехархо З. М. Оздоев. КIалтохаргах латаш бараш къовсабала Грозне а кхыча городашка а ихаб. Нов. Оздоев техникуме спортивни балха кулгалде эттача хана денз дешархой секционни занятешцара безам дуккха совбаьннаб. Оздоев ше а ва спорта мастер хила чIоагIа къахьегаш.

...Дешарах мукъа болча хана сурташ дехкаш догам деши хул. Читальни зале хIара шера творчески выставкаш утттаю. 1961 шера сурташ дикагIа дехкача 15 сага премеш еннай. Царех ва Каболов Лев, Варец Валентина, Ватушев. Ватушева дехка сурташ цIена а безам тIабодаш а да. «Автолавка кхаьчай» яха цун сурт массане а могадир.

Зоотехнически отделенерча дешархоша шоай керттера программа Iомаярал совгIа, автомашинаш лехкара бокъонаш а Iомаеш, праваш хьанийю.

Шоай гIулакх дика довзаш говза, массе оагIорахьара кхетам болаш бола специалисташ кийчбу техникумо республикана а мехка а.

А. БУЛАНКИН.

Айеннача хьинарца

«Беррига юрта боахам дIахо дегIаахара керттера звенои хьайбай боахам чехкка дегIабара базеи я ялат мамогга дукхагIа даккхар», — йоах парте Программа. Парте хьалхашка оттадаь из дехкар толамца кхоачашдара бIаьстанарча юртбоахама балхашта чIоагIа кийчо еш я Грозненски районера «Аргун» яха колхоз.

Кен, баьцаш, кIезига пайда лу кхыйола культураш кIезиг а яь укх шера дукхагIа хьажкIаш дIаювргйолаш лаьттан структура хийцай цига. Масала, соахка ялатийна лаьрхIа 700 гектар хьажкIаш дIайийна хиннаяле, укх шера 850 гектар е лерхI. Еррига хьажкIаш квадратно-гнездови хьисапе дIае а, хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий 50 центнерал кIезигагIа йоацаш чуя а дага ба уж.

Цул совгIа, города Грознена юхе а уллаш эггара хьалха кердача баьца даарашца городера къахьегамхой Iалашбе безаш ше хилара лоархIам а беш кабуц. помидораш, нарсаш, хохаш, иштта кхыдола баьца даараш 120 гектара тIа дIаде кийчо еш а я колхоз. Цу гIулакха парникаш тоаеш, удобренеш йохкаш, фу кийчдеш, кхы эшаш дола агротехнически балхаш деш йоалл из.

Деррига а балхаш толамца кхоачашдара техника ханнахьа тоаяь якхар Iалаьмате боккха лоархIам болаш хилар кхета а деш 31-негIа 20 трактор, 10-негIа 9 сеялка, нохараш, макхаш кхыйола еррига тIехьаювза инвентарь хIанзале тоаяь колхоза механизатораша.

Республика «Сельхозтехника» объединене викал юкъе а волаш колхоза юртбоахама техника тоаярга хьежача технически комиссе из болх дика лаьрхIаб.

Техника тоаеча шоай балха нормаш 150—200 процент кхоачашъяьча 11 механизатора ахчанца совгIаташ деннад колхоза правлене. Царех ба № 1 йолча тракторни бригада бригадир нов. Н. Пустынников, цун помощникаш В. Добрынин, С. Массаев, трактористаш Д. Борщиков, Н. Горбатов, иштта кхыбараш.

Юхейиса 11 трактор, сеялка планах 20-ча феврале тоае езача 5-ча феврале, йоли силоси хьакха а чуэца а машинаш, инвентарь 1-ча марта, ялат хьокха, оарда машинаш, инвентарь 1-ча апреле тоаяь яккха дош деннад механизатораша.

Иштта дика кийчо яьй колхозо хьажкIаши баьца даараши ханнахьа дIайийна яхара эша кхыдола балхаш кхоачашдара а. Деррига а лаьтташ гурахье а аьхад, уж звеной балхашка хьежжа дIаннийс а даь царна дIатIа чIоагIдаьд, звеноводашца а механизаторашца а агротехниках уж дIакхетабеш занятеш яьй, хIанз кхашка удобренеш йохкаш латт.

Семилетка диълагIча шера планаш тIехкхоачашъе лоархIаш ба «Аргун» колхоза къахьегамхой.

Д. ЭСТЕМИРОВ.

№ 2 йола „Агитатора блокнот“

Укх деношка кепа а техл арадаьннад КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела аргIах дола № 2 йола «Агитатора блокнот».

Цу тIа кепа техай СССР Лакхехьарча Совета хоржамех долча СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указа, парте обкома пропагандаи агитацеи отдела заведующе заместителя В. Янгульбаева язъьяча «Хоржамий кампани хулача хана агитаци дикагIа е» яхача статьяна.

«Кердача шера керда планаш» яхача рубрика кIал кепа техай «Малгобекнефть» шоллагIча промысла коммунистически къахьегама коллективо республикерча къахьегамхошка дьача кхайкаралаи, семилетка диълагIча шера план ханал хьалха кхоачашъяра социалистически яхь йоаржае аьнна КПСС обкома бюрос яьча решененеи. Блокнота тIа кепа техай «Малгобекнефть» коммунистически къахьегама цхьоалагIча промысла заведующе М. Паукеи «Красный молот» завода токара А. Филатовеи яьча выступленешта.

ДIахо «Агитаце опытах» яхача разделе кепа техай парте Старопромысловски райкома секретара Н. Бекетова язъяьча «Декхараш кхоачашдара тIаерзаяь а пайданера а я агитаци» яхачеи Грозненски локомотивни депо пенгазета редактора Г. Анохова язъяьча «ХIара денна арадувла пенгазет» яхачеи статьяшта.

Агитатора новкъостала укх гаргарча 20 шера СССР халкъа боахам дегIабоалабара йола факташи цифраши еннай блокнота тIа.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре

Йоккха зал — «Ноэль фортюна». Долалу: 10, 12.30, 3, 5.30, 8, 10.10.

ЗIамига зал № 1 — «Цхьа гектар сигале». Долалу: 8.30, 10.40, 12.50, 3.10, 5.20, 7.30, 9.40.

ЗIамига зал № 2 — «Цхьа гектар сигале». Долалу: 9, 11.10, 1.20, 3.30, 5.40, 7.50, 9.50.

ЗIамига зал № 3 — «Цхьа гектар сигале». Долалу: 9.30, 11.40, 1.50, 4, 8.15, 10.15.

«Родина» яхача кинотеатре

«ТIахьехам» (ши сеанс цхьана). Долалу: 8.20, 11.20, 2.45, 6, 9.30.

МОСКВА. Художникий группа хьалхленца пхи шу хьалха хьаяьй агитационни плаката мастерски. РОСТА-а и ТАСС-аи «корий» принципаш я цу мастерске ший балха ларде лаьцараш.

ХIанз дукха ха йоаццаш мастерске арахийцай эзарлагIа йола агитационни плакат.

СУРТА ТIА: художественни совете агитплакаташка хьожаш боахк.

Э. Евзирихина сурт.

ТАСС фотохроника.

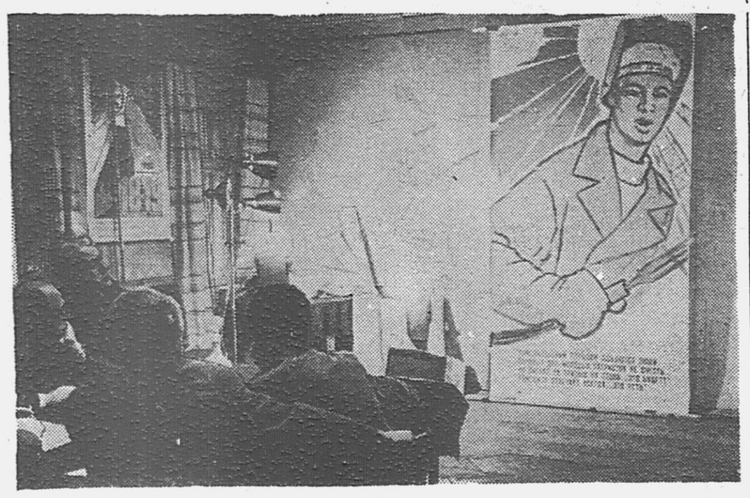

УРУС-МАРТАНОВЦАШ КИЙЧЛУШ БА республикански смотрага

Художественни самодеятельноста йиълагIа республикански смотр хургйолга хьакхайкадаьча дийнахьа денз цу гIулакха чуийнна кийчо еш я Урус-Мартана район. Цу гIулакха лаьрхIа школай хьехархой, медицински болхлой, райисполкома, КПСС райкома, комсомола райкома болхлой юкъе а болаш смотрови комиссеш вIашагIъехкай райцентре, юрташка.

Цу комиссеша доккха новкъостал ду художественни самодеятельноста коллективаш вIашагIтохара. Республикански смотрага дика кийчбалара хIанзале Алхазуров, Алхан-Юрт, Урус-Мартан яхача юрташка собранеши совещанеши яьй. ХIанз районе смотрага кийчлуш 13 самодеятельни коллектив я.

Йоккха программа кийчъю республикански смотрага Урус-Мартана районни культура ЦIено. Цига художественни самодеятельносте дакъа лоацаш 90 саг ва. Тайп-тайпара специалисташ ба самодеятельносте дакъа лоацараш.

Культура ЦIагIа вIашагIтехача 82 саг чувоагIача хоро моттигерча авторашa К. Джабраиловеи А. Паскаевеи язъяь «Тоале, тха Урус-Мартан», «Коммунистически бригадай марш», «Баьстана сердалонаш» яха иллеш кийчдаьд.

Къилбаседа-Кавказа тайп-тайпарча къамий халхараш кийчдаьд 32 саг чувоагIача йоккхача халхарий коллективо. Масала, «Симт» яха хIирий халкъа, дуккхача наха цхьан ду гIалгIай халхар, товрашца ду халхараш кийчдаьд самодеятельни коллективо. Халхара коллектив вIашагIтохача а смотрага уж кийчъеча а чIоагIа къахьийгад Нохч - ГIалгIай АССР заслуженни балетмейстера Д. Чехрадзе.

Кердеи сакъердамеи кийчъяьй коллектива солисташа шоай репертуар. Хоза оаз йохийташ, дика оал нохчий халкъа иллеш художественни самодеятельносте дакъа лоацача къонача солиста А. Дудаева. КIоаргга уйла йолаш, дег чура эрсий халкъа иллеш оал солисташа Ж. Лукьяновасн В. Белокопытоваси.

Дукхалга диллача районнича дукха тIехьайисаяц Гехински юртарча культура ЦIен самодеятельни коллектив. Цига художественни самодеятельносте дакъа лоацаш 83 саг ва. Культура ЦIагIа керда вIашагIтехай хоровой, халхарий, драматически, струнни кружокаш. Струнни оркестра дика кулгал ду Гехински юкъерча школа хьехархочо М. Алибекова. Струнни оркестро кийчъяьй Нохч-ГIалгIай халкъа темах йола мелодеш.

Массане дог гIоздоаккхаш хIама да самодеятельни коллективе нохчий кхалнаха дакъа лоацаш хилар. ХIанз культура ЦIагIа вIашагIтехача самодеятельни коллективе дакъа лоацаш 17 нохчий йоI я.

Хьалха дIаихача республикански смотрашка вIалла кийч ца луш хиннача Краснопартизански, Чечен-Аулски, иштта кхыйолча а клубашка вIашагIтехай самодеятельни коллективаш.

Районе цхьаккха клуб йисаяц 4-ча республикански смотре дакъа лацара кийчо ца еш. ХIанз районе болх беш 34 художественни самодеятельноста кружок я, 900 саг чу а воагIаш, хIаьта дIахо йодача хана 1700-нега кхоачаш нах юкъеоза лаьрхIад царна. Репертуар керда яькхай кердача иллеш-ца, стихашца, интермедешца, нохч-гIалгIай моттигерча авторий баснешца.

Района художественни самодеятельноста коллективаштa репертуараш кийчъяра чIоагIа новкъостал даьд республикански халкъа творчества ЦIено.

Цхьабакъда, 4-ча республикански смотрага кийчлуш деча балхашца дукха нийслу терко е йоагIаш кхоачамбоацараш а. Цхьаццайолча юрташкарча смотрови комиссеша шоай болх лерттIа лелабац. Масала, Йоккхача-АтагIарчеи Рошничунскии юрта Советаш керттера кулгалхой а хинна дIаэттаяц 4-ча республикански смотрага художественни самодеятельноста коллективаш кийчъяра. Смотрага дика кийчбалара мела лелабу клубни учрежденеша комсомольски организацешцара бувзам. Дика материальни база, кадраш йолча районни культура ЦIено кIезига новкъостал ду юрташкарча культучрежденешта смотрага кийчлуча хана.

Р. ИЗМАИЛОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР культура министерства инспектор.

СЕРДАЛО

4-гIа оагI. 25 январь, 1962 шу.

Городе Грозне, Южная улицагIа, 40, вахача гр-н Киреева Юрий Николаевича суде деннад городе Грозне, ул. Южная, 40, яха Киреева Нина Ивановна йитарах дола дош.

Дош дувцаргда городе Грозне, Ленински района халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15, Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01; бехкокхама секретара — 2-45-48, партийни вахареи, экономикаи, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, г. Грозный, Революце проспект, 30/3.

Типография имени 11 августа 1918 года. г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ03017 Заказ № 440